

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA EKONOMIJA V LETU 2019

Poročilo DPK SM za ekonomijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	22
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	22
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	23
5.1	Zunanje ocenjevanje	23
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	23
6	Povzetek	24
6.1	Ocena uspeha kandidatov	24
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	24

Avtorici:

Karmen Virc, glavna ocenjevalka za ekonomijo

dr. Lidija Kodrin, predsednica DPK SM za ekonomijo

Poročilo je potrdila DPK SM za ekonomijo na svoji 8. redni seji 1. 10. 2019.

Ljubljana, september 2019

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit iz predmeta SM.

Okrajšava: kandidati PM.

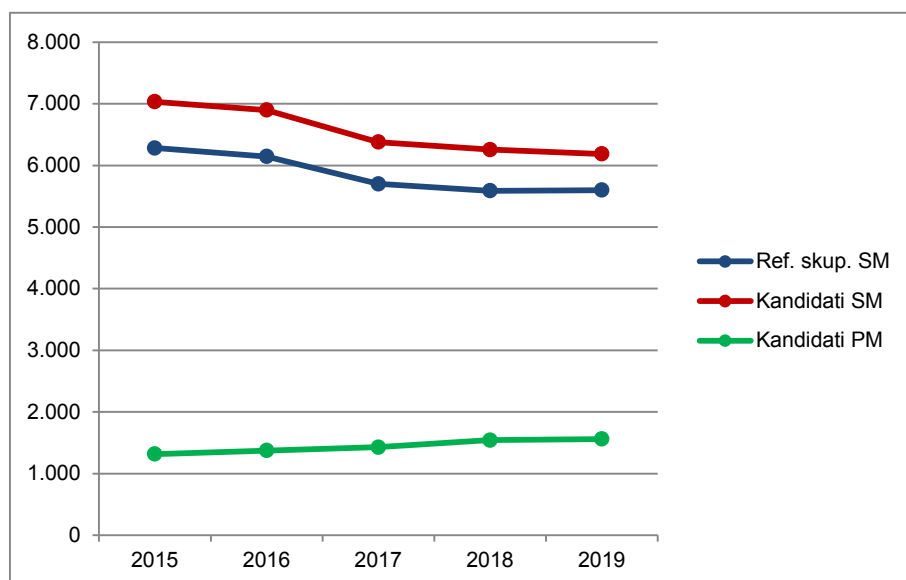
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2015 do 2019. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2015	6.283	7.033	1.317
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Vir: Državni izpitni center, 2019

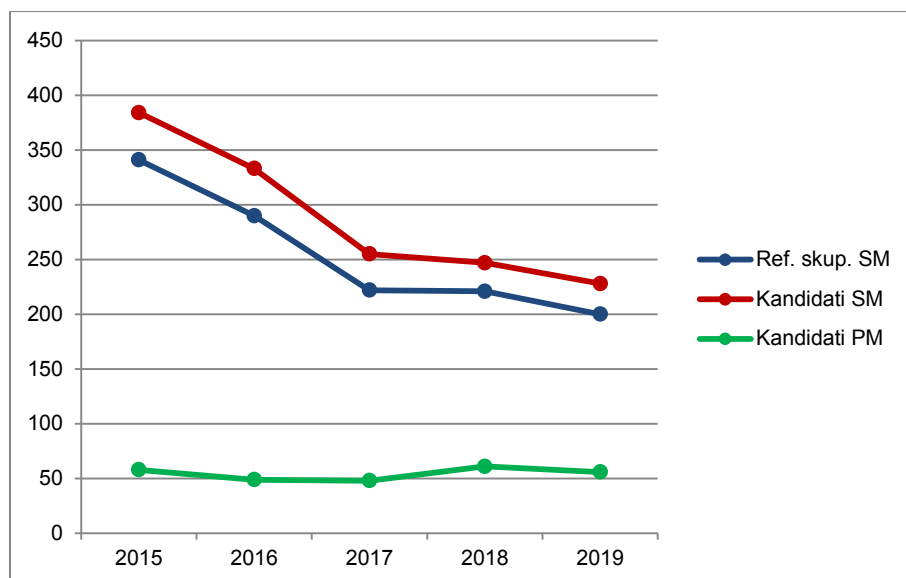
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali ekonomijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2015 do 2019. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2015	341	384	58
2016	290	333	49
2017	222	255	48
2018	221	247	61
2019	200	228	56

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

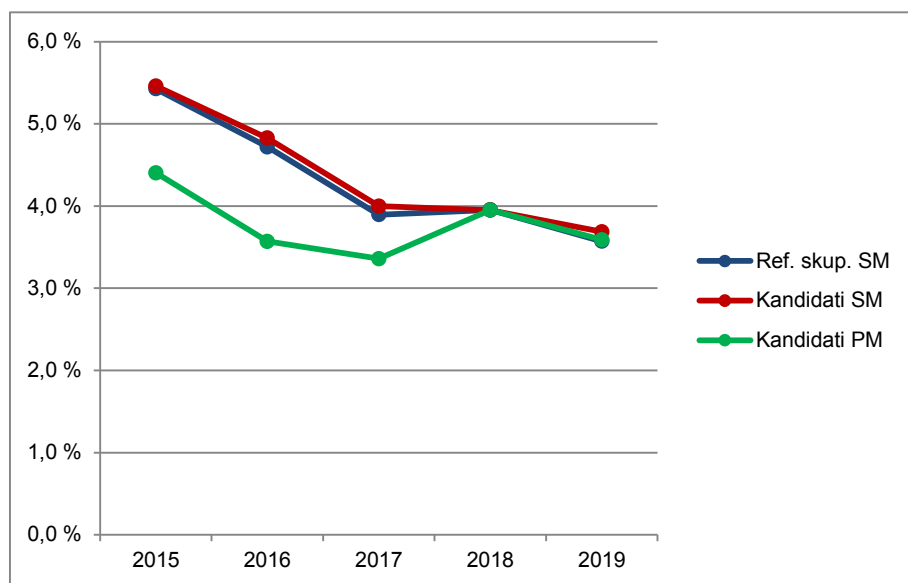
Vir: Državni izpitni center, 2019

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali ekonomijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2015 do 2019 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2015	5,4 %	5,5 %	4,4 %
2016	4,7 %	4,8 %	3,6 %
2017	3,9 %	4,0 %	3,4 %
2018	4,0 %	3,9 %	4,0 %
2019	3,6 %	3,7 %	3,6 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2015–2019

Vir: Državni izpitni center, 2019

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019

	Število	Delež
Splošna gimnazija	64	22,5 %
Klasična gimnazija	0	0,0 %
Gimnazija	64	22,5 %
Tehniška gimnazija	0	0,0 %
Ekonomska gimnazija	136	47,9 %
Umetniška gimnazija	0	0,0 %
Strokovna gimnazija	136	47,9 %
Ref. skup. SM	200	70,4 %
Ostali SM	28	9,9 %
Kandidati SM	228	80,3 %
Kandidati PM	56	19,7 %

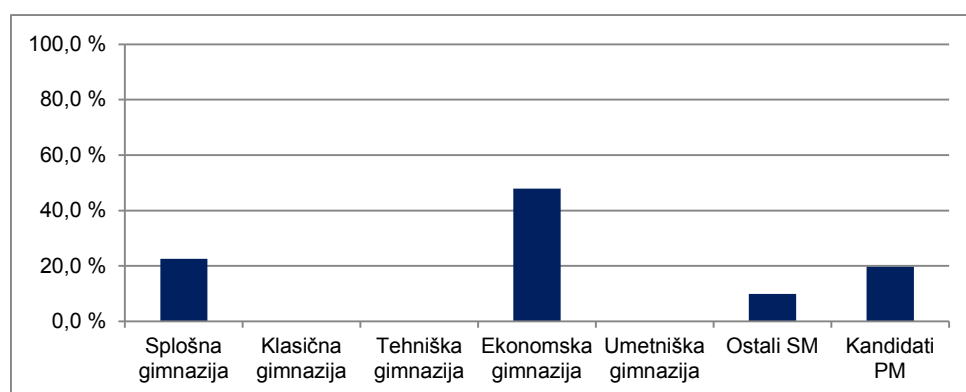
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019

Vir: Državni izpitni center, 2019

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri ekonomiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2019 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

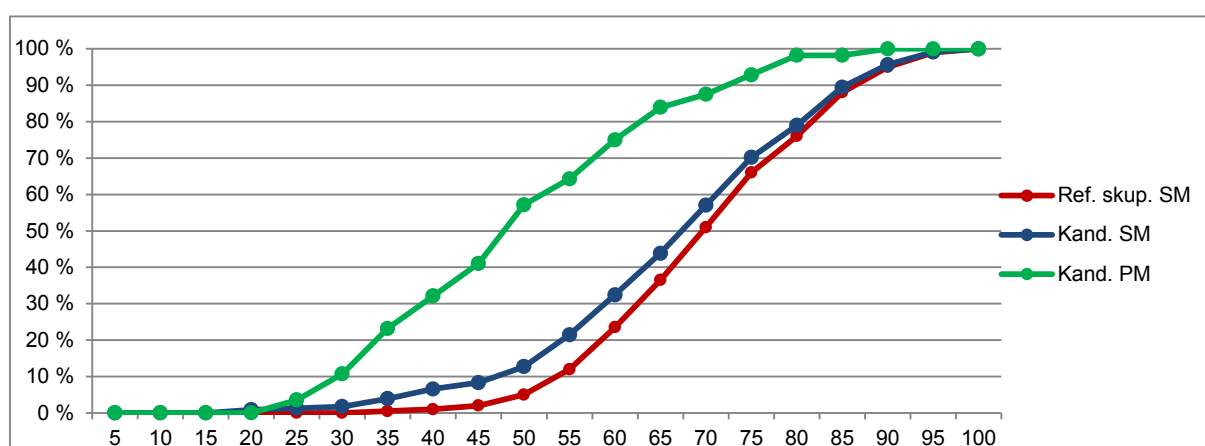
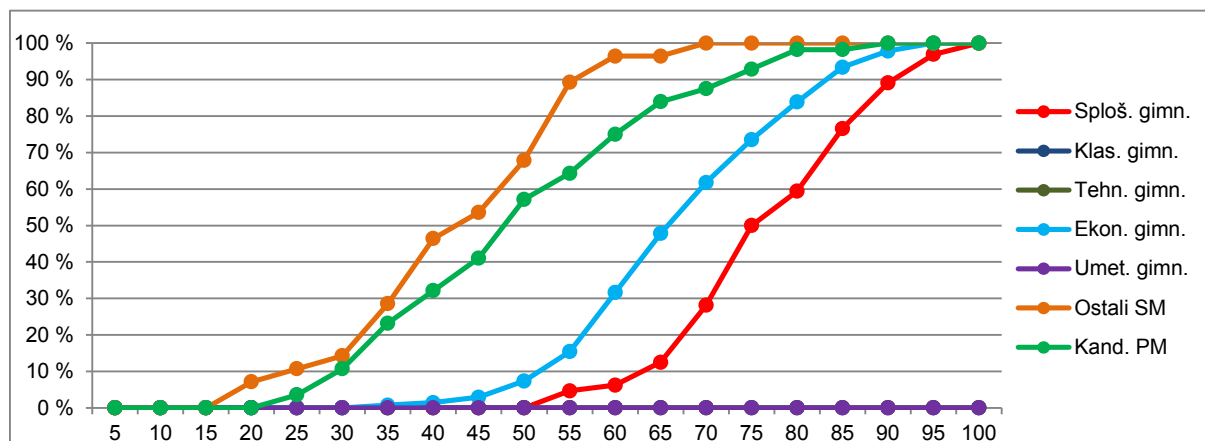
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4
31-35	0	0	0	0	1	0	1	1	5	4	7
36-40	0	0	0	0	1	0	1	1	6	5	5
41-45	0	0	0	0	2	0	2	2	4	2	5
46-50	0	0	0	0	6	0	6	6	10	4	9
51-55	3	0	3	0	11	0	11	14	20	6	4
56-60	1	0	1	0	22	0	22	23	25	2	6
61-65	4	0	4	0	22	0	22	26	26	0	5
66-70	10	0	10	0	19	0	19	29	30	1	2
71-75	14	0	14	0	16	0	16	30	30	0	3
76-80	6	0	6	0	14	0	14	20	20	0	3
81-85	11	0	11	0	13	0	13	24	24	0	0
86-90	8	0	8	0	6	0	6	14	14	0	1
91-95	5	0	5	0	3	0	3	8	8	0	0
96-100	2	0	2	0	0	0	0	2	2	0	0
SKUPAJ	64	0	64	0	136	0	136	200	228	28	56

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
20	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	1 %	7 %	0 %
25	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	1 %	11 %	4 %
30	0 %	-	0 %	-	0 %	-	0 %	0 %	2 %	14 %	11 %
35	0 %	-	0 %	-	1 %	-	1 %	1 %	4 %	29 %	23 %
40	0 %	-	0 %	-	1 %	-	1 %	1 %	7 %	46 %	32 %
45	0 %	-	0 %	-	3 %	-	3 %	2 %	8 %	54 %	41 %
50	0 %	-	0 %	-	7 %	-	7 %	5 %	13 %	68 %	57 %
55	5 %	-	5 %	-	15 %	-	15 %	12 %	21 %	89 %	64 %
60	6 %	-	6 %	-	32 %	-	32 %	24 %	32 %	96 %	75 %
65	13 %	-	13 %	-	48 %	-	48 %	37 %	44 %	96 %	84 %
70	28 %	-	28 %	-	62 %	-	62 %	51 %	57 %	100 %	88 %
75	50 %	-	50 %	-	74 %	-	74 %	66 %	70 %	100 %	93 %
80	59 %	-	59 %	-	84 %	-	84 %	76 %	79 %	100 %	98 %
85	77 %	-	77 %	-	93 %	-	93 %	88 %	89 %	100 %	98 %
90	89 %	-	89 %	-	98 %	-	98 %	95 %	96 %	100 %	100 %
95	97 %	-	97 %	-	100 %	-	100 %	99 %	99 %	100 %	100 %
100	100 %	-	100 %	-	100 %	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2019

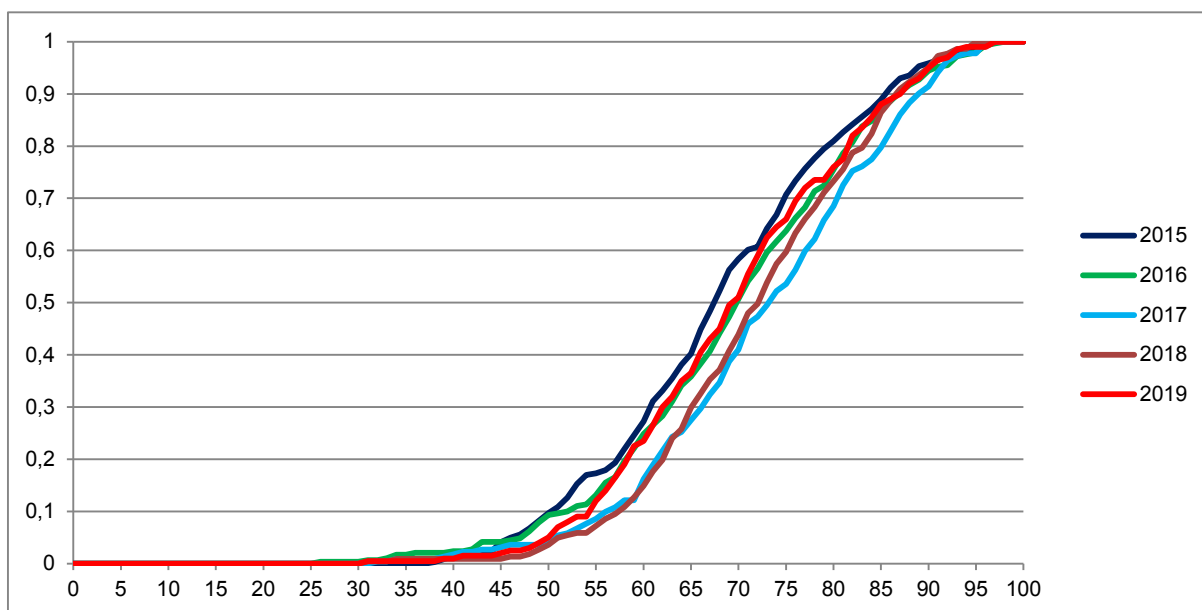
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2015 do 2019, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2015	45	58	71	84
2016	46	59	72	85
2017	46	60	73	86
2018	47	60	73	86
2019	46	59	72	85

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2019

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri ekonomiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2019 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

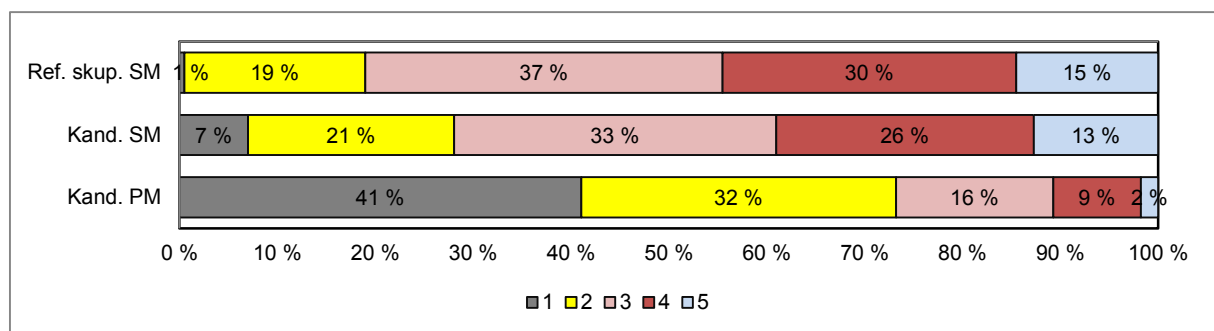
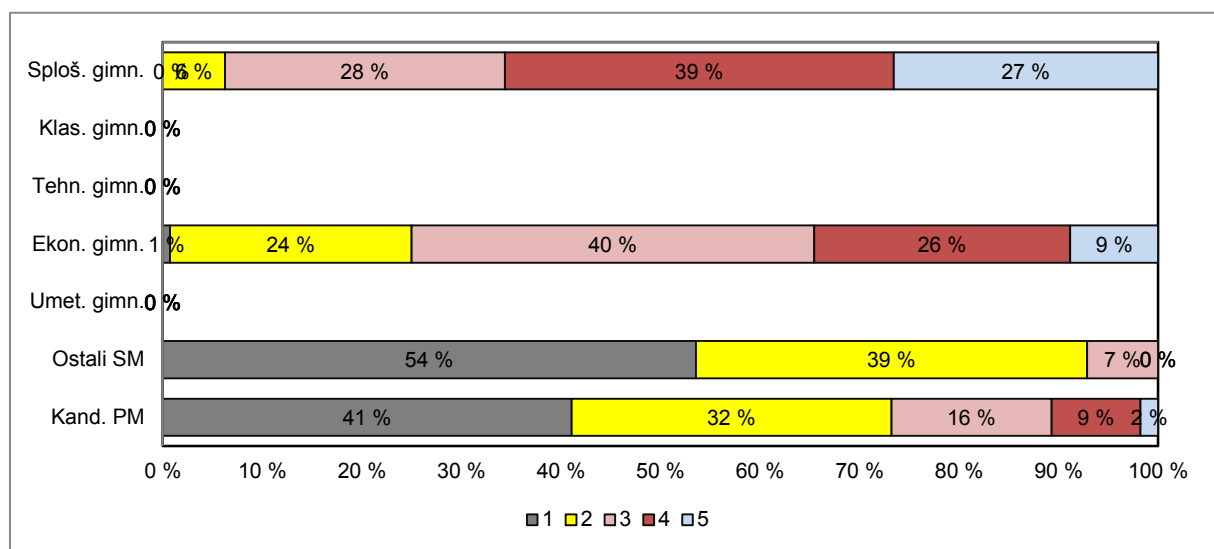
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0	0	0	0	1	0	1	1	16	15	23
2	4	0	4	0	33	0	33	37	48	11	18
3	18	0	18	0	55	0	55	73	75	2	9
4	25	0	25	0	35	0	35	60	60	0	5
5	17	0	17	0	12	0	12	29	29	0	1
Uspešni	64	0	64	0	135	0	135	199	212	13	33
Skupaj	64	0	64	0	136	0	136	200	228	28	56

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	-	0 %	-	1 %	-	1 %	1 %	7 %	54 %	41 %
2	6 %	-	6 %	-	24 %	-	24 %	19 %	21 %	39 %	32 %
3	28 %	-	28 %	-	40 %	-	40 %	37 %	33 %	7 %	16 %
4	39 %	-	39 %	-	26 %	-	26 %	30 %	26 %	0 %	9 %
5	27 %	-	27 %	-	9 %	-	9 %	15 %	13 %	0 %	2 %
Uspešni	100 %	-	100 %	-	99 %	-	99 %	100 %	93 %	46 %	59 %
Skupaj	100 %	-	100 %	-	100 %	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2019

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku 2019

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	64	0	64	0	136	0	136	200	228	28	56
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,69	-	20,69	-	16,07	-	16,07	17,67	17,61	14,75	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,91	-	3,91	-	3,57	-	3,57	3,68	3,55	2,30	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	4,09	-	4,09	-	3,68	-	3,68	3,81	3,71	2,70	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,86	-	3,86	-	3,18	-	3,18	3,40	3,17	1,54	1,98
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,86	-	3,86	-	3,15	-	3,15	3,38	3,15	1,54	1,98
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	76,64	-	76,64	-	66,93	-	66,93	70,04	66,68	42,68	49,53
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	75,5	-	75,5	-	66	-	66	70	68	44	47
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	11,00	-	11,00	-	12,03	-	12,03	12,53	15,42	12,62	15,75
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,02	-	4,02	-	3,54	-	3,54	3,70	3,55	2,15	3,14
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,60	-	4,60	-	3,71	-	3,71	3,99	3,85	2,50	4,00
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,83	-	0,83	-	0,76	-	0,76	0,80	0,80	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,77	-	0,77	-	0,66	-	0,66	0,68	0,68	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,62	-	0,62	-	0,62	-	0,62	0,64	0,65	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,74	-	0,74	-	0,60	-	0,60	0,65	0,71	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,74	-	0,74	-	0,60	-	0,60	0,65	0,71	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,63	-	0,63	-	0,71	-	0,71	0,70	0,76	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,45	-	0,45	-	0,54	-	0,54	0,58	0,66	-	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,49	-	0,49	-	0,56	-	0,56	0,59	0,69	-	0,62
Odstotek neuspešnih s PP	0,00	-	0,00	-	0,74	-	0,74	0,50	7,02	53,57	41,07
Odstotek neuspešnih brez PP	0,00	-	0,00	-	2,94	-	2,94	2,00	8,33	53,57	41,07

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

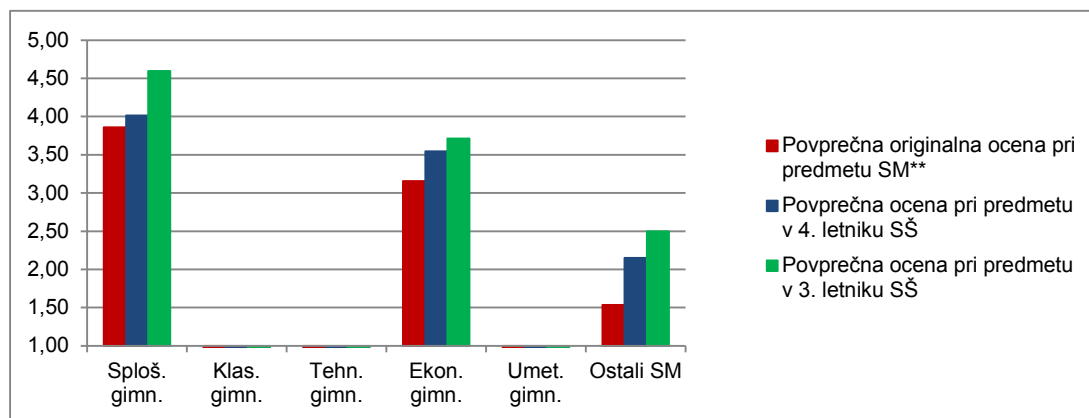
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz ekonomije in povprečnih ocen iz ekonomije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

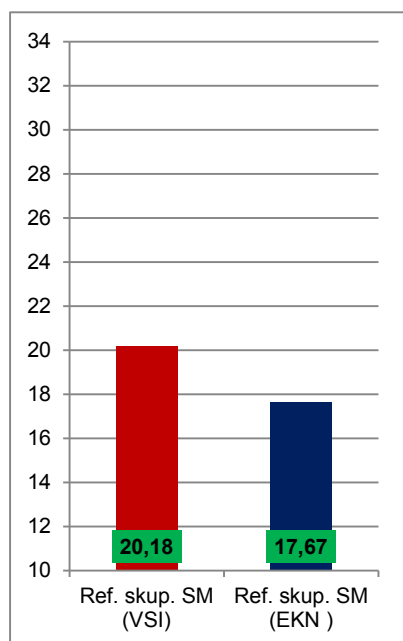
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz ekonomije

Vir: Državni izpitni center, 2019

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2019 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz ekonomije (ref. skup. SM – EKN).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz ekonomije

Vir: Državni izpitni center, 2019

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku SM 2019.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

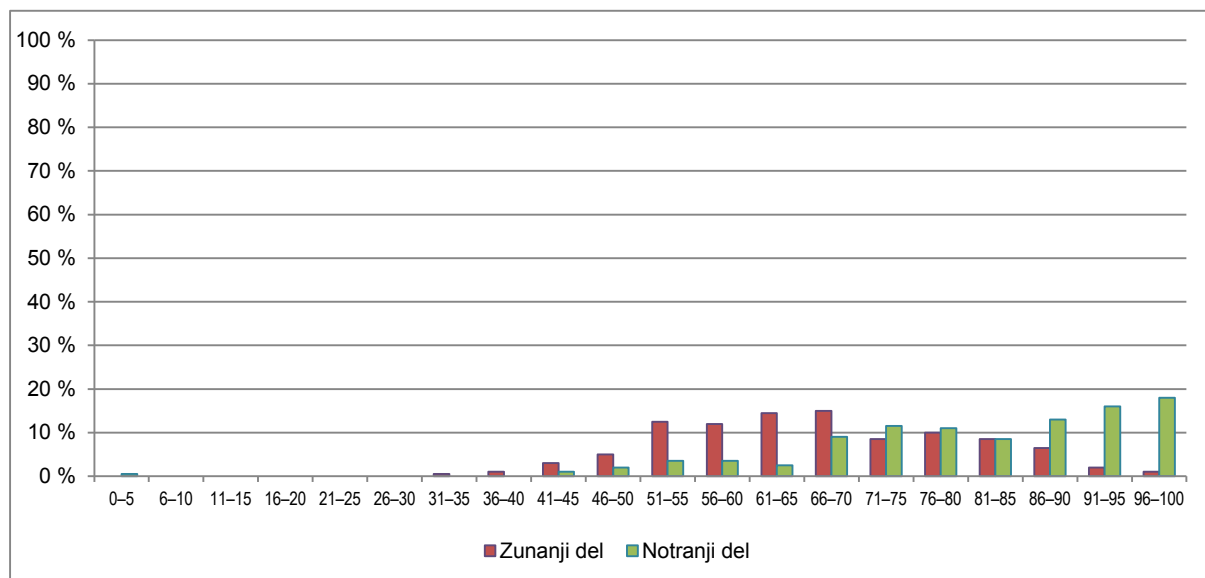
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	200	200
Povprečno število odstotnih točk	53,45	16,59
Standardni odklon odstotnih točk	10,50	3,04
Maksimalno število odstotnih točk	77,67	20,00
Povprečna težavnost	0,67	0,83

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku SM 2019.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	1 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	1 %	0 %
41–45	3 %	1 %
46–50	5 %	2 %
51–55	13 %	4 %
56–60	12 %	4 %
61–65	15 %	3 %
66–70	15 %	9 %
71–75	9 %	12 %
76–80	10 %	11 %
81–85	9 %	9 %
86–90	7 %	13 %
91–95	2 %	16 %
96–100	1 %	18 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2019

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz ekonomije v spomladanskem izpitnem roku SM 2019.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga
Število kandidatov	200	200	200
Povprečno število odstotnih točk	28,15	25,30	16,59
Standardni odklon odstotnih točk	4,84	6,34	3,04
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,70	0,63	0,83

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Kandidati opravljajo pisni izpit splošne mature iz ekonomije na eni zahtevnostni ravni. Izpit sestavljata dve izpitni poli. Izpitna pola 1 vsebuje 40 nalog izbirnega tipa ter predstavlja 40 % končne ocene. Izpitna pola 2 vsebuje 6 strukturiranih nalog. Kandidati morajo odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja. Vsaka naloga je vrednotena z 10 točkami. Skupaj lahko dobi kandidat v tem delu največ 60 točk. Izpitna pola 2 predstavlja 40 % končne ocene.

Preostalih 20 % ocene predstavlja notranji del izpita, ki je sestavljen iz pisne naloge.

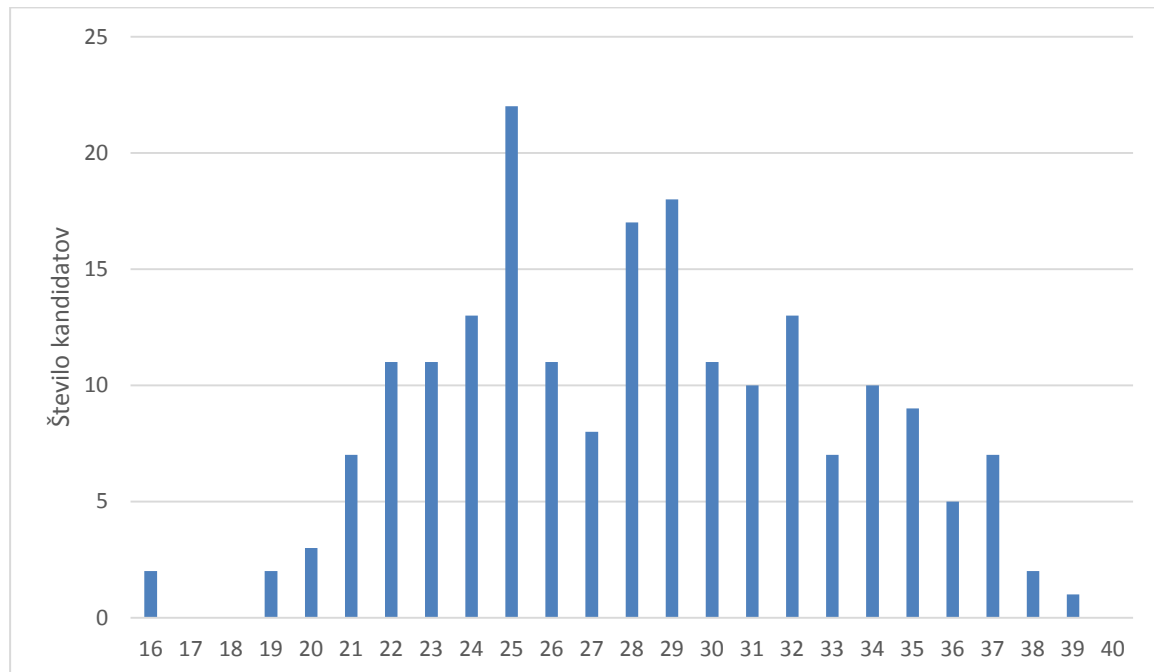
Izpitno gradivo, ki so ga dobili kandidati, je bilo brez vsebinskih, grafičnih, besedilnih in drugih pomanjkljivosti, ki bi kandidate lahko ovirale pri pisanju odgovorov.

4.3.1 Analiza uspeha pri izpitni poli 1

Izpitna pola 1 je sestavljena iz 40 nalog izbirnega tipa. Pri vsaki nalogi kandidati izberejo enega od štirih ponujenih možnih odgovorov na zastavljeno vprašanje. Kandidati referenčne skupine SM so pri tem delu izpita v povprečju dosegli 28,15 točke, najmanj 16 in največ 39 točk, indeks težavnosti (IT) je bil 0,70.

Uspeh je nekoliko nižji kot leta 2017 (v povprečju 30,22 točke, najmanj 15 in največ 40 točk ter IT = 0,75) in tudi nižji kot leta 2018 (v povprečju 30,14 točke, najmanj 17 in največ 40 točk ter IT = 0,75). Naloge v izpitni poli 1 so bile ustrezne in primerno težke.

Slika 4.3.1.1: Razporeditev kandidatov referenčne skupine SM po točkah pri izpitni poli 1

Državna predmetna komisija je v izpitno polo 1 tako kot vedno vključila nekaj težjih nalog in nekaj zelo lahkih. »Lahka« naloga je tista, ki so jo kandidati uspešno reševali (visok IT), »težka« pa tista, pri kateri je uspeh kandidatov slabši (nizek IT). Na zahtevnost naloge vplivajo poleg objektivne kognitivne zahtevnostne stopnje tudi hitro razumljivi in pregledni odgovori, slike pri nalogi in še kaj. Kljub temu predstavlja IT okvirno sporočilo o uspehu kandidatov pri splošni maturi.

Kandidati referenčne skupine splošne mature so izpitno polo 1 nasploh reševali dobro, saj je bilo zelo malo nalog z nizkim IT; vse naloge so bile ustrezne stopnje zahtevnosti.

4.3.1.1 Naloge z nizkim indeksom težavnosti

Indeks težavnosti je razmerje med povprečnim številom doseženih točk in najvišjim številom točk, ki jih je možno doseči.

Indeks diskriminativnosti (ID) naloge je statistični parameter, s katerim skušamo meriti, ali so naloge bolje reševali kandidati, ki so imeli v celoti boljši uspeh na maturi. Naloge z visokim ID so uspešno reševali večinoma le kandidati, ki so tudi sicer dosegli zelo dober rezultat na maturi – uspešnejši kandidati. Nizek ID pomeni, da so naloge dobro reševali tako uspešnejši kot manj uspešni kandidati.

Naloga 38 (IT = 0,38; ID = 0,21)

38. Centralna banka igra vlogo posojilodajalke v zadnji sili, kadar

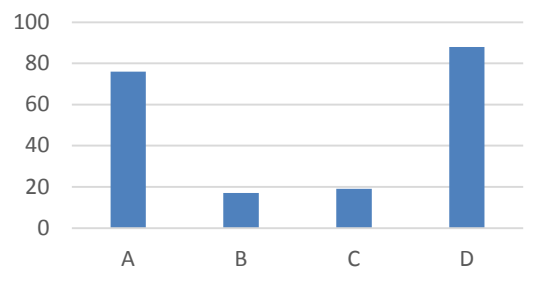
- A posoja denar poslovnim bankam.
- B podjetja najemajo posojila pri centralni banki, ker jim poslovne banke zaradi prezadolženosti ne dajejo posojil.
- C posoja denar centralnim bankam v drugih državah.
- D posoja denar za pokritje proračunskega primanjkljaja državi.

Komentar: Pravilen je odgovor A.

Nizek indeks težavnosti preseneča, kakor tudi visoka frekvenca odgovora D. To je edina naloga v izpitni poli 1, ki izstopa. Naloga je prve taksonomske stopnje.

Morda kandidati niso pozorno prebrali vprašanja ali niso dovolj pozorno prebrali učne snovi. Naloga zahteva poznavanje načinov izdajanja denarja, ne pa načinov pokrivanja proračunskega primanjkljaja.

4.3.1.1.1. Število kandidatov referenčne skupine SM, ki so izbrali posamezni odgovor v nalogi 38.

4.3.1.2 Naloge z visokim indeksom težavnosti

Naloga 26 (IT = 1; ID = 0,04)

26. Centralna banka je osrednja denarna institucija v gospodarstvu, ker

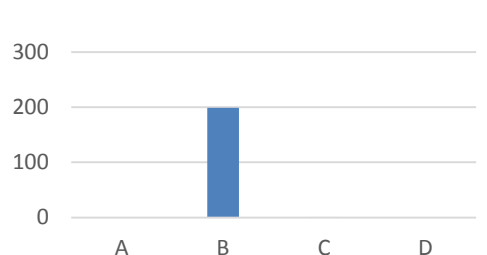
- A se ukvarja s kupoprodajo in prestrukturiranjem podjetij.
- B zagotavlja primerno količino denarja v obtoku.
- C ponuja posojila na podlagi jamstev z nepremičninami.
- D zbira prihranke varčevalcev in jih posreduje bančni mreži.

Komentar: Pravilen je odgovor B.

Visok indeks težavnosti in nizek indeks diskriminativnosti ne presenečata, saj kandidati zelo dobro poznajo osrednjo funkcijo centralne banke. Naloga je I. taksonomske stopnje.

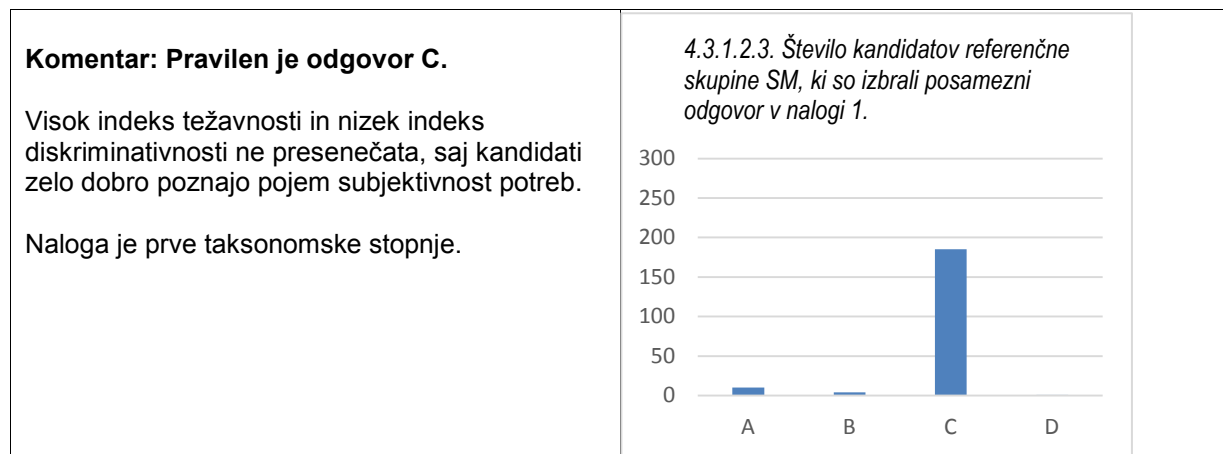
Samo en kandidat je izbral odgovor C, vsi ostali so pravilno izbrali odgovor B.

4.3.1.2.1. Število kandidatov referenčne skupine SM, ki so izbrali posamezni odgovor v nalogi 26.

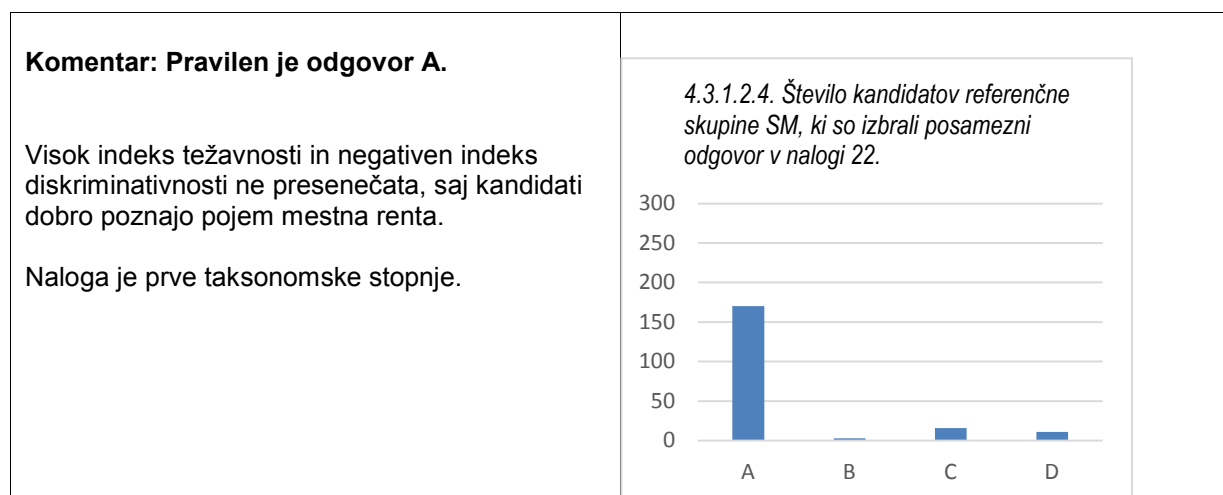
Naloga 1 (IT = 0,93; ID = 0,20)

1. Ena od značilnosti potreb je, da so izrazito subjektivne. To pomeni, da
- A različni ponudniki z intenzivnim oglaševanjem prepričujejo kupce, da kupujejo dobrine ne glede na to, ali jih potrebujejo ali ne.
 - B jih lahko potrošniki zadovoljujejo s komplementarnimi in nadomestnimi dobrinami.
 - C potrošniki potrebe različno močno občutijo, kar je odvisno od različnih dejavnikov (starost, spol, razpoložljivi dohodek ...).
 - D se s tehničnim napredkom povečujeta obseg in raznovrstnost dobrin za zadovoljevanje potreb.

Naloga 22 (IT = 0,85; ID = - 0,02)

22. Cena za kvadratni meter stanovanja v središču mesta je višja zaradi
- A višje cene zemljišča, ki jo je lastnik zemljišča moral plačati, preden je zgradil stanovanje.
 - B tega, ker so ta stanovanja običajno v lepših zgradbah v primerjavi s stanovanji v primestnih naseljih.
 - C višjih plač stanovalcev, saj se za stanovanja v mestnih središčih odločajo predvsem prebivalci z višjimi dohodki.
 - D višjih stroškov gradnje zaradi težjega dostopa do gradbišča.

Naloga 25 (IT = 0,58; ID = 0,00)

25. Splošni ekvivalent se je pojavil najprej v obliki

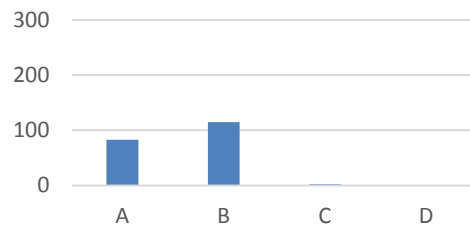
- A zlata.
- B blaga.
- C denarja.
- D obveznice.

Komentar: Pravilen je odgovor B.

Srednje visok indeks težavnosti in nizek indeks diskriminativnosti presenečata, saj kandidati dobro poznajo pojem splošnega ekvivalenta, ne ločijo pa njegove prvotne oblike. Naloga je prve taksonomske stopnje.

Kandidati slabše ločijo, ali je prvotna oblika splošnega ekvivalenta blago ali zlato.

4.3.1.2.2. Število kandidatov referenčne skupine SM, ki so izbrali posamezni odgovor v nalogi 25.

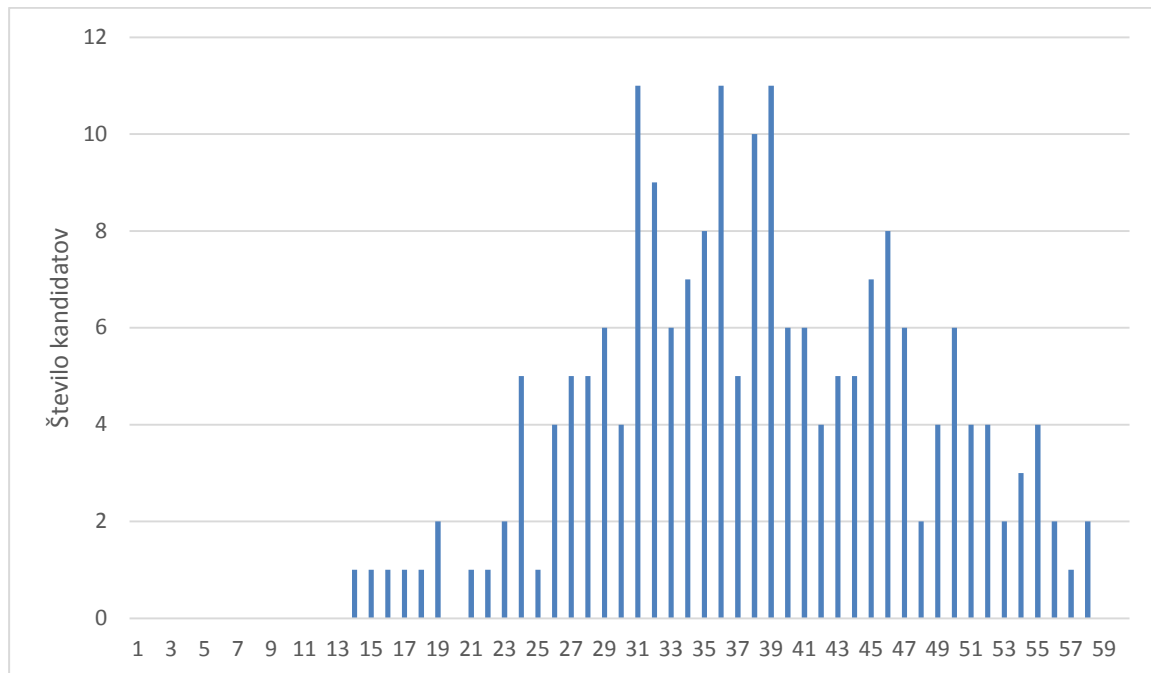

4.3.2 Analiza uspeha pri izpitni poli 2

Izpitna pola 2 vsebuje šest strukturiranih nalog. Kandidati morajo odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja. Kandidati referenčne skupine SM so pri tem delu izpita v povprečju dosegli 37,96 točke, najmanj 14 in največ 58 točk ter IT = 0,63. Uspeh je nekoliko nižji kot lansko leto (povprečje 39,33 točke, najmanj 11 in največ 57 točk ter IT = 0,65) in nižji kot leta 2017 (v povprečju 40,42 točke, najmanj 10 in največ 59 točk ter IT = 0,67).

Naloge v izpitni poli 2 so bile ustrezno zastavljene in primerno težke, indeks težavnosti pri nalogah je ustrezen. Indeks diskriminativnosti nalog kaže, da so bile te dobro zastavljene, izstopa le pri treh delnih nalogah oz. vprašanjih.

Slika 4.3.2: Razporeditev kandidatov referenčne skupine SM po točkah

Naloga 1: Merila uspešnosti poslovanja

Kandidati so v povprečju dosegli 7,23 točke od možnih 10. Po pričakovanju državne predmetne komisije so dobro opredeljevali pojma produktivnost in ekonomičnost, računali produktivnost, donosnost in dobiček ter navajali primere proizvodnih dejavnikov. Pri nalogi 1.1, ki je višje taksonomske stopnje, nekaj kandidatov ni bilo pozornih na to, da morajo navajati primere proizvodnih dejavnikov za pekarno. Najslabše pri tej nalogi so kandidati opredeljevali splošno načelo racionalnosti.

Naloga 1 je v celoti ustrezno težka (IT = 0,72) in z dobro ločljivostjo (ID = 0,52).

Naloga 2: Trg in državna intervencija

Kandidati so v povprečju dosegli 7,13 točke od možnih 10. Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati zelo dobro odgovorili, da gre za monopol, risali krivulji ponudbe in povpraševanja ter določili tržno ravnotežje in vrisali maksimalno določeno ceno. Povprečno so navajali dejavnike, ki oblikujejo konkurenco na trgu, in nekoliko slabše navajali konkretne primere – vprašanje tretje taksonomske stopnje – za večji nakup električne energije pri dani ceni.

Naloga 2 je ustrezno težka (IT = 0,71) in z dobro ločljivostjo (ID = 0,63).

Naloga 3: Mezda

Kandidati so v povprečju dosegli 5,84 točke od 10 možnih. Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati zelo dobro opredelili pojem mezda in navedli še dva dohodka lastnikov proizvodnih dejavnikov. Uspešnejši kandidati so bolje pojasnjevali vpliv zaostrenih pogojev upokojevanja na trg delovne sile ter izračunali stopnjo nominalne rasti mezd – obe nalogi sta tretje taksonomske stopnje. Kandidati so najslabše navajali dejavnike ponudbe delovne sile (prva taksonomska stopnja) ter opredeljevali in primerjali ravnotežno in minimalno mezdo (druga taksonomska stopnja).

Naloga 3 je ustrezno težka (IT = 0,58) in z dobro ločljivostjo (ID = 0,72).

Naloga 4: Denar in inflacija

Kandidati so v povprečju dosegli 7,49 točke od 10 možnih. Zelo dobro so opredeljevali pojem denar, našli funkcije denarja in podčrtali pravilne navedbe glede inflacije. Dobro so tudi opredeljevali pojem inflacija in njene negativne vplive na potrošnike ter proizvajalce. Površno pa so opredeljevali pojem inflacija.

Naloga 4 je ustrezno težka (IT = 0,75) in z dobro ločljivostjo (ID = 0,58).

Naloga 5: Monopolizacija gospodarstva

Kandidati so v povprečju dosegli 5,07 točke od 10 možnih. Pri tej nalogi so kandidati dobro poznali argumente, da monopoli zavirajo družbeni napredek in vire nastanka monopolnega ekstradobička. Povprečno so navajali ukrepe za kršitelje protimonopolne zakonodaje in skupine ovir po Hilferdingu. Pomanjkljivo so pojasnjevali kartele in koncerne.

Naloga 5 je ustrezno težka (IT = 0,51) in z dobro ločljivostjo (ID = 0,65).

Naloga 6: Odprtost slovenskega gospodarstva

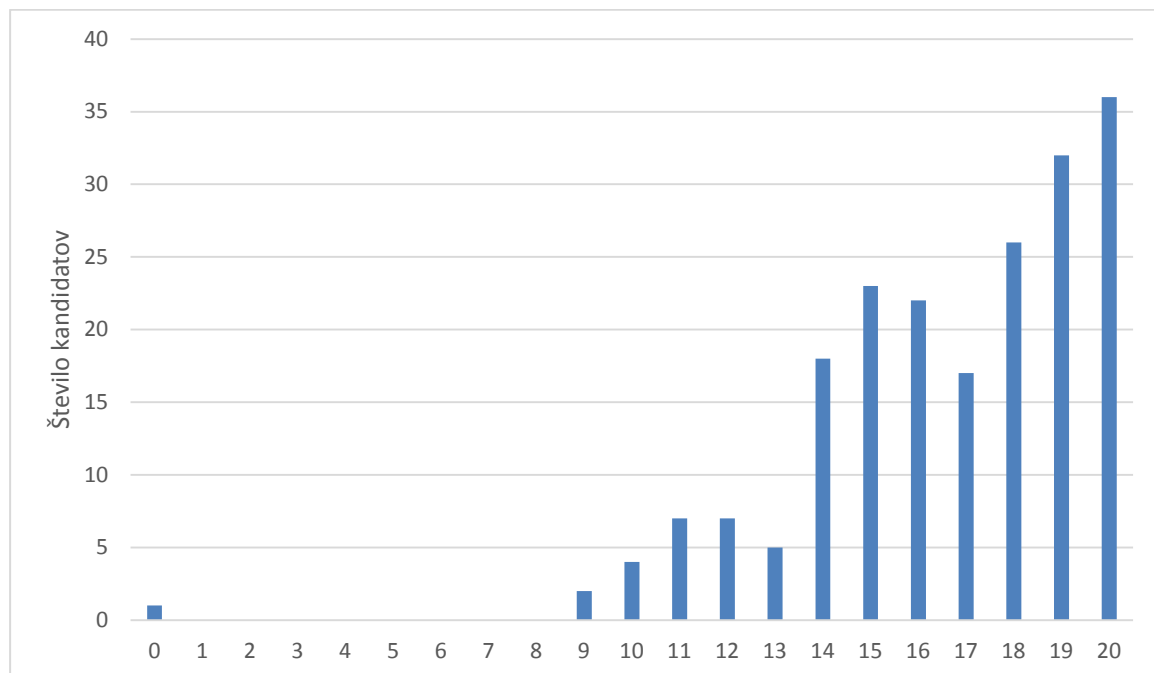
Kandidati so v povprečju dosegli 5,20 točke od 10 možnih. Po pričakovanju državne predmetne komisije so kandidati dobro pojasnjevali nezaželenost menjave s samo eno državo ter določali debetno in kreditno postavko v plačilni bilanci. Dobro so opredeljevali plačilno bilanco in izračunali delež servisiranja dolga. Pomanjkljivo so navajali kazalnik za merjenje odprtosti države in po dve postavki tekočega in kapitalnega ter finančnega računa v plačilni bilanci.

Naloga 6 je ustrezno težka (IT = 0,52) in dobro ločljiva (ID = 0,65).

4.3.3 Pisna naloga

Pri pisnih nalogah so kandidati referenčne skupine SM v povprečju dosegli 16,59 absolutne točke od 20. Najmanjše doseženo število točk je bilo 0, največje pa 20 (od 20 možnih).

Slika 4.3.3: Razporeditev kandidatov referenčne skupine SM po točkah

Notranji del izpita se že osmo leto izvaja v obliki pisne naloge. Kandidati se pripravljajo nanjo s šestimi sodobnimi časopisnimi članki o aktualnih gospodarskih temah, vprašanja za pisno nalogo sestavijo učitelji na podlagi izbora dveh časopisnih člankov, enega s področja mikroekonomije, drugega s področja makroekonomije, usklajenih z vsebinami učnega načrta. Kandidati niso seznanjeni z učiteljevo izbiro časopisnih člankov do dneva pisanja pisne naloge.

Kandidati so dobro razlagali povezavo med vsebino časopisnega članka in ekonomsko teorijo ter ocenjevali aktualne gospodarske dogodke z vidika ekonomista, saj je indeks težavnosti 0,83 in indeks diskriminativnosti 0,59. V primerjavi z letom 2018 je dosežen višji indeks težavnosti (0,79) in višji indeks ločljivosti (0,57).

Korelacije leta 2019: med notranjo in zunanjo oceno 0,59 ter med skupnim uspehom na maturi in uspehom pri predmetu 0,78.

Korelacije leta 2018: med notranjo in zunanjo oceno 0,57 ter med skupnim uspehom na maturi in uspehom pri predmetu 0,70.

Korelacija leta 2019 se je povečala glede na leto 2018.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Po mnenju državne predmetne komisije se najpogostejši nepravilni odgovori pojavljajo zato, ker nekateri kandidati ne preberejo natančno navodil za reševanje nalog, računске postopke v nalogah izvajajo pomanjkljivo, niso pozorni na podatke v danih preglednicah in diagramih oz. besedilih, ne upoštevajo vseh ekonomskih zakonitosti, naloge rešijo prehitro in zato napačno.

V izpitni poli 1 so bili najpogostejši nepravilni odgovori pri nalogi 38 (IT = 0,38 in ID = 0,21).

V izpitni poli 2 so bili najpogostejši nepravilni odgovori pri nalogi 5.2. (IT = 0,33 in ID = 0,38).

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Zaradi majhnega števila zunanjih ocenjevalcev pri ekonomiji ni ankete, v kateri bi le-ti ocenili izpitni poli oz. naloge in *Navodila za ocenjevanje*. Na obveznem seminarju pred pričetkom ocenjevanja so ocenjevalci navodila za ocenjevanje in sklepe ter ugotovitve moderacije, ki jo je pred tem opravila državna predmetna komisija, ocenili kot ustrezne.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpitne pole 1 zunanji ocenjevalci ne ocenjujejo, saj kandidati prepisujejo svoje odgovore (črko pred izbranim odgovorom) na list za odgovore, ki se na Ricu optično prebere in prenese v računalniški sistem.

E-ocenjevanje izpitne pole 2 splošne mature iz ekonomije je letos z zunanjimi ocenjevalci potekalo tretjič.

Priprave na moderacijo so potekale doma, dne 8. in 9. junija 2019, moderacija pa je bila 10. junija 2019. DPK SM za ekonomijo je referenčno točkovala izpitne pole iz ožjega izbora in pripravila moderirana *Navodila za ocenjevanje*.

Na obveznem seminarju za zunanje ocenjevalce 10. junija 2019 je glavna ocenjevalka predstavila in podrobneje pojasnila navodila za ocenjevanje vsake naloge v izpitni poli 2 ter zunanje ocenjevalce seznanila z ugotovitvami in sklepi moderacije. Ocenjevalci so navodila in ugotovitve ocenili kot ustrezne.

Po potrditvi standardizacije se je začelo ocenjevanje izpitnih pol 11. junija 2019. Najprej je vsak zunanji ocenjevalec ocenil eno izpitno polo za vajo, nato dve za standardizacijo. Po uvodnem pozdravu in minimalnih odstopanjih zunanjih ocenjevalcev je glavna ocenjevalka omogočila ocenjevanje izpitnih pol vsem sodelujočim ocenjevalcem. Naloge izpitne pole 2 je ocenjevalo sedem zunanjih ocenjevalcev na domu. Vsak je ocenil naloge druge izpitne pole v celoti. Zunanji ocenjevalci poučujejo ekonomijo v programih splošna in ekonomska gimnazija, ena ocenjevalka pa poučuje na srednji strokovni šoli. Pri ocenjevanju vsi zunanji ocenjevalci sodelujejo že več let.

Ocenjevanje se je zaključilo z zaprtjem programa za e-ocenjevanje 17. junija 2019.

Državna predmetna komisija za splošno maturo za ekonomijo je tudi letos uporabila možnost kontrolnega ocenjevanja naključno izbranih izpitnih pol vsakega ocenjevalca, ki jo ponuja zakon o maturi.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature iz ekonomije je bilo vloženih 17 zahtev za vpogled, od tega osem ugovorov na oceno. Ugovore kandidatov so reševali trije izvedenci. Trem kandidatom so se točke spremenile navzgor (dvema se je spremenila tudi ocena), enemu navzdol, pri štirih pa je število točk ostalo nespremenjeno.

Državna predmetna komisija za splošno maturo za ekonomijo ugotavlja povečanje števila vloženih zahtev za vpogled v spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2019 v primerjavi z letom 2018, ko je bilo vloženih 11 zahtev za vpogled.

Prav tako komisija ugotavlja povečanje števila ugovorov kandidatov na oceno v spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2019 v primerjavi z letom 2018, ko je bilo ugovorov pet.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku je splošno maturo opravljalo 228 kandidatov. Od tega je bilo 200 takšnih, ki so jo opravljali prvič, 56 kandidatov je splošno maturo opravljalo kot posamezni predmet poleg poklicne mature.

Uspeh kandidatov, ki so splošno maturo opravljali prvič, je zelo podoben kakor v preteklem letu. Meje za posamezne ocene smo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov znižali za eno odstotno točko v primerjavi z lani. Povprečna ocena znaša 3.40, kar je nekoliko nižje kot lani (3,50).

Primerjave med izpitnimi polami po povprečnem številu točk kažejo, da so kandidati pri izpitni poli 1 dosegali v povprečju 28,15 odstotne točke (lani: 30,14), pri izpitni poli 2 25,30 odstote točke (lani: 26,22), pri notranjem delu izpita pa 16,59 odstotne točke (lani: 15,85). Ponovno se kaže, glede na ostale dele izpita, relativno visoko povprečje pri notranjem delu izpita, kar predvidevamo, da je še zmeraj posledica različne interpretacije postavljenih kriterijev.

Uspeh kandidatov iz splošnih gimnazij je v povprečju boljši od uspeha kandidatov iz strokovnih gimnazij. To je po mnenju komisije posledica dejstva, da se v splošne gimnazije vpisujejo dijaki z bistveno boljšim uspehom v osnovni šoli. Težavnost splošne mature je bila primerna in primerljiva s težavnostjo v preteklih letih. Ocenjujemo, da postavljamo dovolj zahtevna vprašanja, zato predstavljata prav dobra in odlična ocena res solidno znanje.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Izpitno gradivo je bilo pripravljeno v skladu z usmeritvijo, da se z vprašanji in nalogami – kolikor je to le mogoče – uravnoteženo zajame celotna vsebina predmetnega izpitnega kataloga in oceni znanje dijakov na vseh taksonomskih stopnjah. Kakovost merjenja znanja je bila zagotovljena na celotnem razponu znanja kandidatov, saj sta zunanji in notranji del izpita vsebovala naloge različnih ustreznih težavnosti. Zagotovljena je bila dobra ločljivost (diskriminativnost) nalog, ki je razvidna zlasti pri nalogah v izpitni poli 2 zunanjega dela izpita, kjer so naloge ovrednotene z več točkami.

Izpitno gradivo je bilo brez vsebinskih, grafičnih, besedilnih in drugih pomanjkljivosti, ki bi kandidate lahko ovirale pri pisanju. Pri predmetu ekonomija se je ocenjevanje izpitne pole 2 tretjič izvajalo elektronsko. Ocenjevanje je potekalo tekoče. Letos je bilo 17 vpogledov in osem ugovorov. Trem kandidatom se je spremenilo število točk, (dvema navzgor in enemu navzdol), dvema kandidatom tudi ocena.

6.3 Druge ugotovitve

DPK SM za ekonomijo ugotavlja, da analiza izpitnih pol ne kaže ne vsebinskih ne kakovostnih odstopanj v primerjavi izpitnimi polami v zadnjih nekaj letih. Kandidati ugovarjajo oceni pri ekonomiji samo izjemoma. Vpogledov je bilo v primerjavi z lanskim letom sicer nekoliko manj, prav tako ugovorov. Ocena se je spremenila dvema kandidatom.

Že leta ugotavljamo, da znaten del snovi ni pokrit z ustreznim učbenikom. Učbeniki za prvi, drugi in deloma tretji letnik so stari dvajset let in več. To je še posebno problematično pri vsebinah, ki so težje razumljive brez ustreznih zgledov številskih izračunov ali diagramov. Zato imajo dijaki lahko težave pri njihovem razumevanju, DPK SM za ekonomijo pa probleme pri postavljanju primerne vrste vprašanj, s katerimi se te snovi preverjajo. ZRSŠ smo v preteklem letu dvakrat pisno in enkrat ustno opozorili na nujnost temeljite prenove učnega načrta za predmet ekonomija, kakor tudi na to, da študijska skupina za ekonomijo že več let ne deluje.